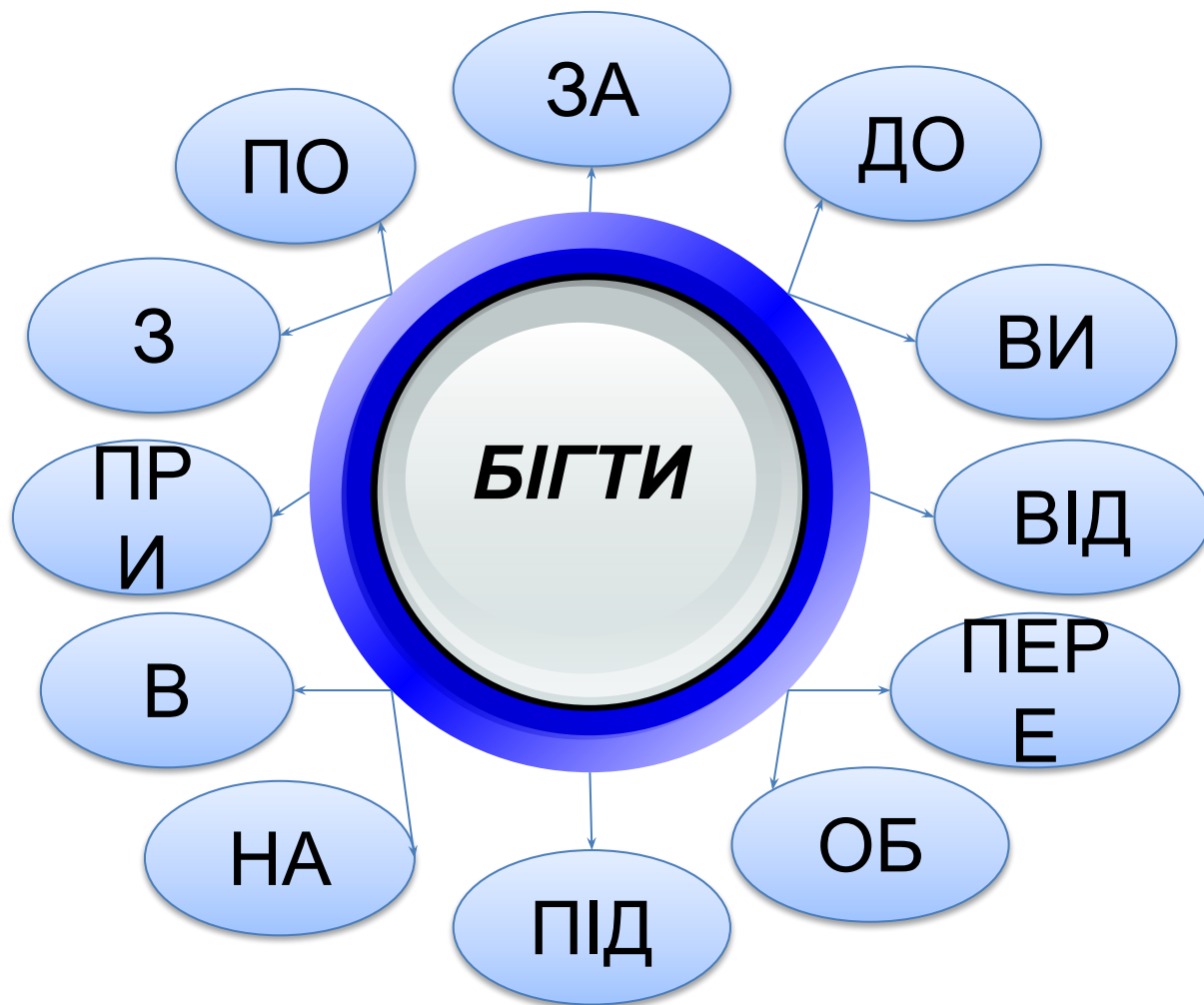

Способи творення дієслів

У сучасній українській мові наявна велика група дієслів, утворених дуже давно. Вони означають найрізноманітніші життєво важливі процеси, дії, стани: *іти, бігти, стояти, робити, вести, сіяти, косити, рости, лежати, кувати* тощо. Такі дієслова виступають базою для творення нових похідних дієслів.

Похідні дієслова утворюються від дієслів, іменників, прикметників, числівників, рідше займенників, прислівників і вигуків.

Префіксальним способом дієслова утворюються тільки від інших дієслів, причому до одного твірного слова може приєднуватися значна кількість префіксів, кожен із яких надає слову іншого значення.

Суфіксальним способом утворюються дієслова від:

- ❑ дієслівних основ: *штовхати* → *штовхнути*,
прочитати → *прочитувати*;
- ❑ від іменникових основ: *обід* → *обідати*, *ніч* →
ночувати;
- ❑ від прикметникових основ: *білий* → *білити* і
білити, *пильний* → *пильнувати*;
- ❑ від числівникових основ: *четвертий* →
четвертувати; *двоє* → *двоїти*;
- ❑ від займенників: *якати*, *тикати*;
- ❑ від вигуків: *ахати*, *ойкати*.

Префіксально- суфіксальним способом
утворюються дієслова від:

- ❑ дієслівних основ: *глядіти* → *наглядати*, *кусати* → *надкусити*;
- ❑ від неозначеної форми дієслова: *сидіти* → *насидітись*, *бігти* → *розбігтись*;
- ❑ від іменникових основ: *земля* → *заземлити*, *зброя* → *озброїти*;
- ❑ від прикметникових основ: *власний* → *привласнити*, *більший* → *перебільшувати*;
- ❑ від займенників: *свій* → *засвоїти* , *інакший* → *переінакшити*;
- ❑ від числівників: *двоє* → *подвоїти*.

Лише в окремих дієсловах спостерігається
СКЛАДАННЯ:

- ❑ **НОСИТИ ПЛОДИ → ПЛОДОНОСИТИ; ЛИХЕ СЛОВО
→ ЛИХОСЛОВИТИ.**

Дослідження-класифікація

Розподіліть дієслова за способами словотвору.
Заповніть таблицю.

	Дієслова, утворені	
префіксальним способом	суфіксальним способом	префіксально- суфіксальним способом

Відстояти, зимувати, пролетіти, узаконити,
доїхати, привезти, привітатися, біліти, багатіти,
згустити, четвертувати, двоїтися, заземлити,
знесилити, підкашлювати.

По одному слову кожної групи розберіть за будовою.

Дослідження-конструювання

Різними способами словотвору утворіть і запишіть нові дієслова за зразком.

ЗРАЗОК. Рости – вирости, вирощувати.

Ходити, брати, будувати, читати.

Логічний диктант

Запишіть слова, від яких утворені дієслова.

ЗРАЗОК. Удосконалювати – удосконалити.

Перерости, знеславити, видумати, розподілити,
привласнювати, упорядковувати, співвідносити,
доповідати, засніжити.